

22.9.2009

Dnro 1716/4/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Esittelijäneuvos Eero Kallio

VANGITSEMINEN KESTI MUSTASAARESSA YLI MÄÄRÄAJAN

1

KANTELU

Apulaisvaltakunnansyyttäjä kertoo valtioneuvoston oikeuskanslerille osoittamassaan ja apulaisoikeuskanslerin sijaisen eduskunnan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi siirtämässä kirjeessä tapahtumista, jotka johtivat vangitsemisen pitkittymiseen yli syytteen nostamiselle annetun määräajan. Syynä tapahtuneeseen oli apulaisvaltakunnansyyttäjän mukaan lähinnä se, että Mustasaaren kihlakunnan poliisilaitos ei ollut tehnyt vangitun asiassa syyttäjälle ennakoilmoitusta niin sanotun Patja/Sakari-järjestelmän kautta, vaikka niin olisi pitänyt tehdä annettujen ohjeiden sekä aikaisemmin sovitun käytännön mukaan. Poliisilaitokselta oli ainoastaan soitettu syyttäjänvirastoon, jossa puheluun oli vastannut sattumalta paikalla ollut toisella asemapaikal-la toiminut kihlakunnansyyttäjä A. Hän oli käynyt poliisilaitoksella keskustelemassa asian esitutkinnasta ja epäilyn vangitsemisestä.

Apulaisvaltakunnansyyttäjän kirjeessä kerrotut tapahtumat olivat pääosin seuraavanlaiset. Mustasaaren kärjäoikeus oli vanginnut 7.3.2007 erään henkilön epäiltynä tapon yrityksestä ja asettanut määräajaksi syytteen nostamiselle 30.4.2007. Esitutkinta oli valmistunut 25.4.2007. Tutkinnanjohtaja oli tehnyt asian valmiiksi syyttäjänvirastoon toimittamista varten ja jättänyt esitutkintapöytäkirjan kopioitavaksi. Hän oli kuitenkin unohtanut ilmoittaa kanslian henkilökunnalle asian kiireellisyydestä ja siitä, että esitutkintapöytäkirja tuli toimittaa syyttäjänvirastoon viivytyksettä. Esitutkintapöytäkirja oli viipynyt poliisilaitoksella 7.5.2007 saakka.

Epäilyn vapaudenmenetys oli jatkunut 7.5.2007 saakka, vaikka syytettä ei ollut nostettu määräajassa 30.4.2007 mennessä. Tämä oli tullut ilmi, kun epäilyn puolustajaksi määrätty asianajaja oli puhelimitse tiedustellut asian etenemistä Mustasaaren kärjäoikeudesta. Kärjäoikeus oli samana päivänä vapauttanut vangitun.

Kun syytettä ei ollut nostettu määräajassa, vangittu olisi tullut määrätä päästettäväksi vapaaksi.

Koska asiassa saattoi olla kysymys usean viranomaisen ja lisäksi vielä asianajajan virheellisestä menettelystä, apulaisvaltakunnansyyttäjä saattoi kirjeellään asian valtioneuvoston oikeuskanslerin tietoon.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen siirsi 16.5.2007 kirjoituksen viranomaisten menettelyn osalta eduskunnan oikeusasiamiehen käsiteltäväksi. Samalla hän ilmoitti puolustajaksi määrätyn asianajajan menettelyn osalta lähettäneensä 15.5.2007 kirjeestä kopion Suomen Asianajajaliitolle valvontamenettelyä varten.

2

SELVITYS

Asiassa hankittiin välittömästi puhelimitse selvitystä Pohjanmaan syyttäjänviraston päälliköltä. Häneltä saadun tiedon mukaan tapon yritystä koskeva syyteasia oli esillä Mustasaaren käräjäoikeudessa 31.5.2007. Epäilty oli lisäksi otettu kiinni, koska hänen epäiltiin karttavan oikeudenkäyntiä.

Asian tutkimista varten sisäasiainministeriön poliisiosasto toimitti Mustasaaren kihlakunnan poliisilaitokselta asiassa tutkinnanjohtajana toimineen komisario B:n ja tutkintasihteerin selvitykset sekä poliisipäällikön ja Länsi-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnot sekä antoi oman lausuntonsa.

Lisäksi tänne hankittiin asiakirjaselvitystä Mustasaaren käräjäoikeudesta, Vaasan hovioikeudesta ja Suomen Asianajaliitosta. Lisäksi asian esittelijä hankki puhelimitse selvitystä Mustasaaren käräjäoikeuden laamannilta ja käräjätuomarilta.

Valtakunnansyyttäjänvirasto toimitti pyynnöstäni tänne vielä nykyisen Pohjanmaan syyttäjänviraston päällikön lausunnon, joka sisältää myös kihlakunnansyyttäjä A:n selvityksen asiassa. Lisäksi Valtakunnansyyttäjänvirasto antoi oman lausuntonsa.

Mustasaaren käräjäoikeuden laamanni toimitti pyynnöstäni tänne määräaikaisena käräjätuomarina toimineen C:n selvityksen ja antoi oman lausuntonsa.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

B:n selvityksen mukaan Mustasaaren kihlakunnan poliisilaitos oli 6.3.2007 ottanut erään henkilön kiinni epäiltynä tapon yrityksestä.

Mustasaaren käräjäoikeus määräsi B:n vaatimuksesta 7.3.2007 tekemässään päätöksessä tapon yrityksestä epäillyn henkilön vangittavaksi ja määräsi samalla syytteen nostettavaksi viimeistään 30.4.2007. Samalla käräjäoikeus määräsi erään asianajajan vangitun puolustajaksi.

B kertoo selvityksessään, että vangitsemisasian käsittelyn aikaan toimivaltainen syyttäviranomainen oli Mustasaaren kihlakunnan syyttäjäosasto. Paikallisena syyttäjänä Vaasassa toimi kihlakunnansyyttäjä D, jonka kanssa B oli yleensä sopinut syytteen nostamispäivän. Kun D oli tuolloin lomalla, B soitti johtava kihlakunnansyyttäjä A:lle. A tuli ennen 7.3.2007 tapahtunutta vangitsemisvaatimuksen tekemistä toimipaikastaan Närpiöstä Vaasaan B:n virkahuoneeseen keskustelemaan asiasta. Tällöin keskusteluissa sovittiin, että sopiva päivä syytteen nostamiselle olisi 30.4.2007. Samalla sovittiin, että B tekee asianmukaisen ns. ennakoilmoituksen syyttäjänvirastoon ns. Patja/Sakari-järjestelmien kautta.

B täytti ennakoilmoituksen ja tallensi sen. Hän ei kuitenkaan huomannut kuitata sitä. Tämän takia ennakoilmoitus ei tullut näkyviin syyttäjänviraston atk-järjestelmässä. Hän kertoo kuitenkin olleensa siinä virheellisessä uskossa, että ennakoilmoitus olisi kunnossa.

Todellinen tilanne paljastui B:lle vasta jälkikäteen, kun hän lopetti esitutinnan ja teki ns. rikosasiailmoituksen atk-järjestelmään. Tällöin esiin tuli edellä mainittu kuittaamaton ilmoitus. Hän kertoo kirjoittaneensa uuden rikosasiailmoituksen ennakoilmoituksen päälle, tallentaneensa sen ja kuitanneensa sen. Tällöin atk-järjestelmissä näkyy vain lopullinen rikosasiailmoitus syyttäjälle, mutta ei enää ennakoilmoitusta.

Esitutkinta valmistui 25.4.2007. B jätti esitutkintapöytäkirjan 25 tai 26.4.2007 tutkintasihteerin pöydälle kopioitavaksi ja lähetettäväksi syyttäjälle. B unohti kuitenkin ilmoittaa tutkintasihteerille asian kiireellisyydestä ja siitä, että esitutkintapöytäkirja tuli toimittaa syyttäjänvirastoon viivytyksettä. Tutkintasihteerin kertoo selvityksessään, että hänellä oli useita muita pöytäkirjoja kopioitavana. Hän oli lomalla 30.4.–1.5.2007. Kun hän alkoi 4.5.2007 kopioida esitutkintapöytäkirjaa, hän havaitsi, että pöytäkirjan olisi tullut olla syyttäjällä viimeistään 30.4.2007. Pöytäkirjan välissä oli joitakin kuulustelupöytäkirjoja ja lappu, jossa luki "Vangitsemiskäsittely 30.4.2007. Syyttäjälle ilmoitettu asiasta." Tutkintasihteerin kertoo edelleen soittaneensa heti syyttäjänvirastoon, josta vahvistettiin asiantila ja kerrottiin, että asialla ei ollut enää kiire. Esitutkintapöytäkirja lähetettiin syyttäjälle 4.5.2007 ja Sakari-järjestelmän kautta 7.5.2007.

Puolustajaksi määrätty asianajaja alkoi myös selvittää asiaa 7.5.2007. Tällöin kävi ilmi, että syytettyä ei ollut nostettu määrääjässä. Mustasaaren kärjäoikeus vapautti vielä samana päivänä antamallaan päätöksellä vangittuna olleen henkilön.

Epäilty otettiin 28.5.2007 uudelleen kiinni, koska hänen epäiltiin karttavan oikeudenkäyntiä. Mustasaaren kärjäoikeus tuomitsi hänet 31.5.2007 tapon yrityksestä 4 vuoden 4 kuukauden vankeusrangaistukseen ja määräsi samalla hänen ehdonalaisen vapautensa menetetyksi. Lisäksi kärjäoikeus määräsi rangaistuksesta vähennettäväksi vapaudenmenetysajan 3.3.–6.5.2007 ja 28.5.–30.5.2007.

Tuomittu valitti Vaasan hovioikeuteen. Hovioikeus hylkäsi 25.10.2007 antamassaan tuomiossa valituksen ja määräsi tuomitun pidettäväksi edelleen vangittuna.

Suomen Asianajajaliiton valvontalautakunta antoi 31.8.2007 puolustajaksi määrätyn asianajajan menettelystä päätöksen, jossa se totesi, että syytteen nostamiselle annettu määräaika oli päättynyt 30.4.2007 ja pääkäsittely olisi pitänyt järjestää viimeistään 13.5.2007. Päätöksen mukaan puolustajaksi määrätty asianajaja oli olettanut, että syyte oli nostettu määrääjässä, ja alkanut selvittää asiaa vasta 7.5.2007 ottamalla yhteyttä syyttäjään ja kärjätuomariin. Valvontalautakunta katsoi päätöksessään, että puolustajan tulee valmistautua huolellisesti pääkäsittelyyn riittävän ajoissa. Tähän kuuluu syytteen hankkiminen. Sen tulee tapahtua heti syytteen nostamista koskevan määräajan päätyttyä erityisesti tällaisessa tilanteessa, jossa puolustajalla ei ole tiedossa asialle määrättyä käsittelypäivää. Pääkäsittelyn tulee alkaa kahden viikon kuluessa syytteen nostamisen määräpäivästä. Päätöksen mukaan puolustaja olisi riittävän huolellisesti menetellen voinut estää päämiehensä aiheettoman vapaudenmenetyksen. Valvontalautakunta antoi puolustajana toimineelle asianajajalle huomautuksen.

3.2

Arviointi

3.2.1

Poliisi ja syyttäjä

Pakkokeinolain 10 §:n mukaan esitutkinnan aikana vangitsemisvaatimuksen tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies. Ennen vaatimuksen tekemistä siitä on ilmoitettava syyttäjälle, joka voi ottaa päätettäväkseen kysymyksen vangitsemisvaatimuksen tekemisestä. Kun asia esitutkinnan päätyttyä on siirretty syyttäjälle, vangitsemisvaatimuksen tekemisestä päättää syyttäjä. Tuomioistuimien ei saa omasta aloitteestaan määrätä rikosasian vastaajaa vangittavaksi.

Vangitsemisvaatimuksen tekijän on siis ilmoitettava syyttäjälle jo ennen vaatimuksen tekemistä aikomuksestaan. B katsoo selvityksessään, että hän oli soittanut asiasta Mustasaaren kihlakunnan syyttäjäsastoon. A oli tullut poliisiasemalle keskustelemaan asiasta. Tällöin syytteen nostamiselle yhdessä sovittu päivä 30.4.2007 oli tullut hänen ja A:n välisessä keskustelussa asianomaisen syyttäjäsaston tietoon. Kaikki tämä oli tapahtunut ennen vangitsemisvaatimuksen tekemistä. B myöntää, että häneltä oli jäänyt ennakoilmoitus lähettämättä atk-järjestelmän kautta.

Sisäasiainministeriön poliisiosasto toteaa lausunnossaan, että tapahtunut määräajan ylitys on saanut alkunsa B:n inhimillisestä virheestä. Hän oli kuitenkin keskustellut syyttäjän kanssa vangitsemisasiasta ja sopinut hänen kanssaan ajankohdan, joka esitetään syytteen nostamiselle varattavan määräajan päättämispäiväksi. Hänellä ei ollut tietoa, merkitsikö syyttäjä päivän kalenteriinsa.

Asiassa on selvää, että virallista, Patja/Sakari-järjestelmien kautta tapahtuvaa ennakoilmoitusta syyttäjälle ei ole tehty. B oli sopinut A:n kanssa käymässään keskustelussa, että sopiva päivä syytteen nostamiselle olisi 30.4.2007. Tämä ei merkitse sitä, että asianmukainen ennakoilmoitus olisi tehty. B:kin kertoo sopineensa samalla A:n kanssa, että B tekee asianmukaisen ennakoilmoituksen syyttäjänvirastoon ns. Patja/Sakari järjestelmien kautta. A toimi vangitsemisvaatimuksen esittämisen aikaan Mustasaaren kihlakunnan syyttäjäsaston johtavana kihlakunnansyyttäjänä. Syyttäjäorganisaation muutos oli tuolloin käynnissä ja sen myötä syyttäjien tehtävät vaihtuivat siten, että A toimi 1.4.2007 alkaen eli syytteen nostamiselle varattavan määräajan aikana Pohjanmaan syyttäjänviraston Närpiön palvelutoimistossa. A uskoi, että B tekee asiassa virallisen ennakoilmoituksen ja toimittaa esitutkintapöytäkirjan, jonka perusteella asianomainen syyttäjä voi suorittaa syyteharkinnan, nostaa syytteen tai ainakin pyytää syytteen nostamiselle annetun määräajan pidentämistä. Vastuu asian ilmoittamisesta asianomaiselle syyttäjälle jäi B:lle.

B jätti esitutkintapöytäkirjan joko keskiviikkona 25.4. tai torstaina 26.4.2007 tutkintasihteerille kopioitavaksi. Hän ei maininnut tutkintasihteerille esitutkintapöytäkirjan kopioinnin ja syyttäjälle toimittamisen kiireellisyydestä. Tutkintasihteerillä ei ole käsitykseni mukaan menetellyt asiassa virheellisesti. Esitutkintapöytäkirjan toimittamisen viivästyminen jää siten B:n vastuulle.

Vaikka esitutkintapöytäkirja olisi kopioitu ja toimitettu välittömästi syyttäjälle, syyteharkinta-aikaa olisi jäänyt ennen syytteen nostamisen määräpäivää enimmillään vain viisi päivää, joihin sisältyi viikonloppu. Varsinaisia työpäiviä olisi ollut maanantai 30.4. eli vapunaatto mukaan lukien enimmillään kolme. Kun lisäksi oli mahdollista, että mukana olisi ollut syyttäjän istunto-päiviä, aikaa oli todella vähän. Tässä tilanteessa olisi ollut luonnollista, että B olisi ollut yhteydessä syyttäjään ja kertonut esitutkinnan loppuun saattamisesta ja siitä, että esitutkintapöytäkirja oli tulossa. Tämä olisi ollut hyvää viranomaisyhteistyötä poliisin ja syyttäjän välillä. Tällaista yhteistyötä tukemaan olivat Valtakunnansyyttäjänvirasto ja sisäasiainministeriön poliisiosasto järjestäneet edellisenä vuonna poliiseille ja syyttäjille valtakunnallinen esitutkintayhteistyökoulutuksen. Hyvällä viranomaisyhteistyöllä ja yhteydenotolla syyttäjään määräajan ylittyminen olisi voitu estää vielä tässäkin vaiheessa.

Esitutkinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen 24 §:n mukaan vangitsemisvaatimuksen tekijän on lisäksi viipymättä toimitettava syyttäjälle vangitsemisvaatimuksen toistekappale. B ei ollut toimittanut tätäkään syyttäjälle.

Poliisipäällikkö toteaa lausunnossaan, että tapaus on onnettomien sattumien summa, johon ovat vaikuttaneet useiden tavallisesti yhteistyötä hoitaneiden henkilöiden lomat, vapunaikaiset vapaapäivät sekä 1.4.2007 tapahtunut syyttäjäorganisaation muutos. Poliisipäällikön mukaan poliisilaitos tekee kaikkensa, ettei vastaavaa pääse enää tapahtumaan.

Syyttäjän menettely

A oli käsittänyt, että hän oli B:n kanssa käymässä keskustelussa ainoastaan tuonut esiin syyttäjän näkemyksen siitä, mikä olisi sopiva määräpäivä syytteen nostamiselle. Koska sovitettiin, että B tekee asianmukaisen ennakoilmoituksen syyttäjäosastoon Patja/Sakari-järjestelmien kautta, ja kun asiassa ei ollut syyttäjän kannalta mitään erikoista, A ei katsonut aiheelliseksi ilmoittaa asiasta eteenpäin syyttäjäosaston sisällä. Asia kuului lisäksi aluejakopereiatteen mukaisesti toiselle, eri toimipaikassa toimivalle syyttäjälle, jota hän ei tavannut päivittäin.

A toimi vangitsemisvaatimuksen esittämisen aikaan Mustasaaren kihlakunnan syyttäjäosaston johtavana kihlakunnansyyttäjänä. Syyttäjäorganisaation muutos oli tuolloin käynnissä ja sen myötä syyttäjien tehtävät vaihtuivat siten, että A toimi 1.4.2007 alkaen eli syytteen nostamiselle varatun määräajan aikana Pohjanmaan syyttäjänviraston Närpiön palvelutoimistossa. A uskoi, että B tekee asiassa virallisen ennakoilmoituksen ja toimittaa esitutkintapöytäkirjan, jonka perusteella asianomainen syyttäjä voi suorittaa syyteharkinnan ja nostaa syytteen tai ainakin pyytää syytteen nostamiselle annetun määräajan pidentämistä.

A olisi voinut menetellä johtavana kihlakunnansyyttäjänä toisinkin ja viestittää neuvottelun lopputuloksesta sekä sovittua syytteenostamispäivästä asianomaiselle syyttäjälle tai ainakin jollakin tavoin informoida vangitsemisasiän vireilläolosta. Hän saattoi toisaalta luottaa siihen, että asia tulisi tiedoksi sovittua virallista tietä. Asia oli koko ajan vain poliisiin käsissä. Asia ei kaiken lisäksi ollut edes tullut vireille syyttäjäosastoon. En pidä kaikki olosuhteet huomioon ottaen A:n menettelyä sillä tavoin virheellisenä, että ryhtyisin hänen osaltaan asiassa toimenpiteisiin.

Johtava kihlakunnansyyttäjä toteaa selvityksessään, että poliisiorganisaation uudistumisen jälkeen syyttäjänvirasto kävi yhdessä Pohjanmaan poliisilaitoksen johtajan, tutkinnanjohtajien ja kärjäoikeuden kanssa neuvottelut pakkokeinoasioiden laadunvarmistusmenetelmistä. Tällöin sovittiin, että kun poliisi aikoo esittää epäillyn vangittavaksi, poliisi tekee heti ennakoilmoituksen asiassa. Tämän jälkeen asia jaetaan syyttäjäosastossa syyttäjälle, joka sopii tutkinnanjohtajan kanssa sopivan päivämäärän syytteenostamiselle. Kärjäoikeuden vangitsemistunnon jälkeen vangitsemisvaatimuksen esittäjä kiertää syyttäjänviraston kautta ja ilmoittaa suullisesti päätöksen sisällöstä. Kärjäoikeus toimittaa automaattisesti vangitsemisasiän pöytäkirjan syyttäjänvirastoon. Asiasta tehdään entiseen tapaan merkintä myös pakkokeinokirjaan.

3.2.2

Mustasaaren kärjäoikeuden menettely

Tapahtunutta on arvioitava myös kärjäoikeuden menettelyn osalta. Vangittu on nimittäin pakkokeinolain 1 luvun 24 §:n 2 momentin mukaan määrättävä päästettäväksi vapaaksi, jos syy-

tettä ei ole nostettu sille määrätysässä ajassa eikä sen kuluessa ole pyydetty määrääjän pidentämistä. Vangittua tai hänen avustajaansa ei tarvitse tällöin kutsua asian käsittelyyn. Mustasaaren kärjäoikeuden olisi siten tullut viran puolesta ottaa vangitsemisasiä käsiteltäväkseen. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Vangitsemisasiän käsittelystä vastannut määrääkainen kärjätuomari C oli selvityksensä mukaan toiminut puheenjohtajana vangitsemisoikeudenkäynnissä. Kärjäoikeus määräsi tuolloin, että syyte oli nostettava viimeistään 30.4.2007. Hänelle oli kuitenkin jo tuolloin selvää, ettei hän toimisi puheenjohtajana asian pääkäsittelyssä. Tämän vuoksi hän ei merkinnyt määrääpävää omaan kalenteriinsa.

Mustasaaren kärjäoikeuden laamannin selvityksen mukaan ohjeiden mukainen käytäntö oli, että poliisiviranomainen on yhteydessä syyttäjään koskien syytteen nostamisen määrääpävää ja tekee Patja/Sakari-järjestelmän kautta ennakoilmoituksen syyttäjänvirastoon. Näin ollen syyttäjä on tietoinen määrääpävästä ja pyytää tarvittaessa syytteen nostamiselle varatun ajan pidentämistä. Pyyntön voi tehdä myös poliisi, jos esitutkinta on vielä kesken. Näin on laamannin mukaan tapahtunut aina esillä olevaa tapausta lukuun ottamatta. Tämän vuoksi kärjäoikeudessa ei ole nähty tarpeelliseksi luoda kyseisen määrääjän seuranta järjestelmää.

Kärjäoikeus ei lähettänyt vangitsemispäätöksestä jäljennöstä syyttäjälle. Tähän ei ole velvoittavaa säännöstä. Eräät kärjäoikeudet ovat kuitenkin sopineet paikallisen syyttäjäsikön kanssa, että kopio vangitsemispäätöksestä lähetetään aina myös asianomaiseen syyttäjäsikköön. Näin varmistetaan samalla, että tieto syytteen nostamiselle varatusta määrääjasta välittyy myös syyttäjäsikköön.

Laamannin mukaan asianomaiset kärjätuomarit ovat tämän tapauksen jälkeen merkinneet vangitsemisasiöiden määrääjat kalentereihinsa niin selvästi, ettei vastaavaa pääsisi tapahtumaan.

Laamannin mukaan olisi hyvä, että kärjäoikeuksien käytettävissä olisi järjestelmä, jonka avulla vangitsemisasiöiden, kuten esimerkiksi syytteen nostamisen määrääikoja voitaisiin seurata. Olisi hyvä, että sellainen saataisiin mahdollisimman pian. Niin kauan kuin sitä ei ole, jokainen tuomari joutuu kärjäsihteerinsä kanssa seuraamaan määrääikoja manuaalisesti ja itse reagoimaan, jos syyttäjä, poliisi tai puolustaja ei ota ennen määrääpävää asiassa yhteyttä.

Mustasaaren kärjäoikeus menetteli asiassa lainvastaisesti, kun se ei oma-aloitteisesti ottanut vangitsemisasiä käsiteltäväkseen syytteen nostamiseen varatun määrääjän päätyttyä. Vaikka sekä poliisi että syyttäjä yleensä seuraavat määrääikoja vangitsemisasiöissa ja hakevat tarvittaessa niihin pidennystä tai pyytävät vangitun vapauttamista, myös kärjäoikeuden on itse seurattava määrääikoja ja tarvittaessa reagoitava viimeistään määrääjän päätyessä. Vangitsemisasiän ylittyminen on viime kädessä kärjäoikeuden vastuulla. Se ei voi luottaa pelkästään muiden tahojen, mukaan lukien vangitulle määrätty puolustaja, seurantaan ja reagointiin.

Määrääkaisena kärjätuomarina toiminut C menetteli virheellisesti, kun hän ei seurannut sitä, että syyte nostetaan määrääpäivään mennessä. Tämä aiheutui ilmeisesti siitä, että hän ei merkinnyt syytteen nostamiselle määrättyä määrääpäivää kalenteriinsa eikä saattanut sitä yleisesti kärjäoikeuden tuomareiden ja kärjäsihteerien tietoon. Vastuu vangitun vapauttamisesta kärjäoikeudessa oli hänellä.

3.3

Toimenpiteet

Tässä tapauksessa vangitsemisen jatkuminen yli syytteen nostamiselle annetun määräajan oli sinänsä seurausta useista osin inhimillisistä erehdyksistä. Tapahtumajaksossa on todettu muun muassa, että myös puolustajaksi määrätty asianajaja olisi huolellisemmin menetellen voinut kiinnittää poliisin, syyttäjän ja käräjäoikeuden huomiota asiaan. Suurimpana syynä tapahtuneeseen ovat kuitenkin olleet tutkinnanjohtajana toimineen Mustasaaren kihlakunnan poliisilaitoksen komisario B:n virheet. Virheitä on ollut useita. B ei lähettänyt ennakoilmoitusta sovitulla tavalla Patja/Sakari-järjestelmien kautta. Hän ei lähettänyt vangitsemisvaatimusta eikä käräjäoikeuden vangitsemispäätöstä välittömästi syyttäjälle. Hän ei huolehtinut myöskään siitä, että kopio päätöksestä sekä esitutkintapöytäkirja toimitetaan ajoissa syyttäjälle. B:n menettelyn arvioinnissa on otettava huomioon myös useita lieventäviä seikkoja. Virheet ovat olleet osin inhimillisiä. Hän on ollut esimerkiksi siinä uskossa, että tieto vangitsemisesta oli välitynyt syyttäjälle ja että esitutkintapöytäkirja toimitetaan syyttäjälle ennen määräpäivää. B:n menettelyä kokonaisuudessaan arvioiden en katso aiheelliseksi ryhtyä asiassa syytetoimiin.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan komisario B:lle huomautuksen vastaisen varalle edellä kohdassa 3.2.1 selostetusta lainvastaisesta menettelystä. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Koska kysymys on perustuslaissa turvattuun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuneesta laiminlyönnistä ja pakkokeinolain 1 luvun 24 §:n 2 momentin vastaisesta menettelystä annan eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla huomautuksen vastaisen varalle määräaikaisena käräjätuomarina toimineelle C:lle. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Kiinnitän samalla Mustasaaren käräjäoikeuden huomiota syytteen nostamiselle varattujen määräaikojen huolelliseen seuraamiseen. Tässä tarkoituksessa lähetän Mustasaaren käräjäoikeuden laamannille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetän jäljennöksen päätöksestäni tiedoksi myös muille asiassa selvityksen tai lausunnon antaneille.

Olen lisäksi tänään oikeusministeriölle lähettämässäni kirjeessä kiinnittänyt ministeriön huomiota tietokonemuotoisen seurantajärjestelmän saamiseen, jotta tällaisten tapausten syntyminen voitaisiin välttää.

- - -

22.9.2009

Dnr 1716/4/07

Beslutsfattare: Biträdande justitieombudsman Jukka Lindstedt

Föredragande: Referendarieråd Eero Kallio

HÄKTNING I KORSHOLM ÖVERSKRED DEN UTSATTA TIDEN

1

KLAGOMÅL

Biträdande riksåklagaren berättar i sitt till justitiekanslern i statsrådet riktade brev som nämns i hänvisningspunkten och som ställföreträdaren för biträdande justitiekanslern överfört till riksdagens justitieombudsman för behandling om de händelser som ledde till att en häktning kom att överskrida den tid som satts ut för väckande av åtal. Orsaken till det inträffade var enligt biträdande riksåklagaren närmast att polisinsättningen i Korsholms härad inte hade gjort någon förhandsanmälan i saken till åklagaren via det s.k. Patja/Sakari-systemet, trots att en sådan borde ha gjorts enligt de anvisningar som meddelats och enligt tidigare överenskommen praxis. Från polisinsättningen hade det bara ringts till åklagarämbetet, där samtalet hade besvarats av häradsåklagare A, som råkat vara på plats fastän han var stationerad på annan ort. Han hade besökt polisinsättningen för att diskutera förundersökningen och häktandet av den misstänkte.

De händelser som återges i brevet från biträdande riksåklagaren var i huvuddrag följande: Korsholms tingsrätt hade 7.3.2007 häktat en person som misstänkt för försök till dråp och förordnat att åtal skulle väckas senast 30.4.2007. Förundersökningen hade blivit färdig 25.4.2007. Undersökningsledaren hade gjort ärendet färdigt för översändande till åklagarämbetet och lämnat in förundersökningsprotokollet för kopiering. Han hade emellertid glömt att underrätta kanslipersonalen om att ärendet var brådskande och om att förundersökningsprotokollet skulle översändas till åklagarämbetet utan dröjsmål. Förundersökningsprotokollet hade dröjt på polisinsättningen till 7.5.2007.

Den misstänktes frihetsberövande hade fortgått till 7.5.2007 trots att åtal inte hade väckts inom den utsatta tiden, senast 30.4.2007. Detta hade framkommit när den advokat som förordnats som försvarare för den misstänkte hade hört sig för per telefon hos Korsholms tingsrätt om hur ärendet avancerade. Tingsrätten hade frigett den häktade samma dag.

Eftersom åtal inte hade väckts inom utsatt tid borde ett förordnande om frigivning av den häktade ha meddelats.

Eftersom det kunde vara fråga om felaktigt förfarande från flera myndigheters och dessutom från advokatens sida underrättade biträdande riksåklagaren justitiekanslern i statsrådet om saken genom sitt brev.

Ställföreträdaren för biträdande justitiekanslern överförde 16.5.2007 skrivelsen till riksdagens justitieombudsman för behandling till den del den gällde myndigheternas förfarande. Samtidigt meddelade han att han i fråga om den som försvarare förordnade advokatens förfarande hade sänt en kopia av brevet 15.5.2007 till Finlands Advokatförbund med avseende på tillsynsförfarande.

2

UTREDNING

Utredning i ärendet inhämtades omedelbart per telefon hos chefen för åklagarämbetet i Österbotten. Enligt de upplysningar han gav behandlade Korsholms tingsrätt 31.5.2007 det åtal som gällde försök till dråp. Den misstänkte hade dessutom gripits eftersom han misstänktes dra sig undan rättegången.

För undersökning av ärendet lämnade inrikesministeriets polisavdelning in utredning från polisinsättningen i Korsholms härad som getts av kommissarie B, som varit undersökningsledare i ärendet, och av undersökningssekreteraren. Inrikesministeriets polisavdelning lämnade ock-

så in utlåtanden som getts av polischefen i häradet och av polisavdelningen vid länsstyrelsen i Västra Finlands län samt gav själv ett utlåtande.

Dessutom inhämtades dokumentutredning från Korsholms tingsrätt, Vasa hovrätt och Finlands Advokatförbund. Vidare inhämtade föredraganden i ärendet per telefon utredning från lagmannen och tingsdomaren vid Korsholms tingsrätt.

Riksåklagarämbetet sände på min begäran in också ett utlåtande av chefen för det nuvarande åklagarämbetet i Österbotten. Utlåtandet innehåller också häradsåklagare A:s utredning i ärendet. Vidare gav Riksåklagarämbetet ett eget utlåtande.

Lagmannen vid Korsholms tingsrätt sände på min begäran hit utredning som getts av vicehäradshövding C, som tjänstgjort som tingsdomare för viss tid, och gav själv ett utlåtande.

- - -

3 AVGÖRANDE

3.1 Händelseförloppet

Enligt den utredning som B gett hade polisinrättningen i Korsholms härad 6.3.2007 gripit en person som misstänkt för försök till dråp.

Korsholms tingsrätt förordnade i sitt beslut av 7.3.2007 som den fattade på yrkande av B att den person som var misstänkt för försök till dråp skulle häktas och förordnade samtidigt att åtal skulle väckas senast 30.4.2007. Samtidigt förordnade tingsrätten en advokat som försvarare för den häktade.

B berättar i sin utredning att den behöriga åklagarmyndigheten vid tiden för behandling av häktningsärendet var åklagaravdelningen vid Korsholms häradsämbete. Den lokala åklagaren i Vasa var häradsåklagare D, med vilken B vanligen hade kommit överens om datum för väckande av åtal. Eftersom D semestrade då ringde B till ledande häradsåklagare A. A kom innan häktningsyrkandet framställdes 7.3.2007 från sin stationeringsort Närpes till Vasa för att diskutera ärendet i B:s ämbetsrum. Vid diskussionen kom man då överens om att 30.4.2007 skulle vara ett lämpligt datum för väckande av åtal. På samma gång enades man om att B skulle göra en tillbörlig s.k. förhandsanmälan till åklagarämbetet via systemen Patja/Sakari.

B fyllde i förhandsanmälan och sparade den. Han kom emellertid inte att kvittera den. Därför blev förhandsanmälan inte synlig i åklagarämbetets datasystem. Han berättar emellertid att han varit i den felaktiga tron att förhandsanmälan var i sin ordning.

Den faktiska situationen klarnade för B först i efterhand, när han avslutade förundersökningen och förde in en s.k. anmälan om brottmål i datasystemet. Då framkom den okvitterade anmälan. Han berättar att han skrivit en ny anmälan om brottmål ovanpå förhandsanmälan samt sparat och kvitterat den. Då syns i datasystemen bara den slutliga anmälan om brottmål till åklagaren, men inte längre förhandsanmälan.

Förundersökningen blev klar 25.4.2007. B lämnade 25.4. eller 26.4.2007 förundersökningsprotokollet på undersökningssekreterarens bord för kopiering och översändning till åklagaren. B

glömde dock att underrätta undersökningssekreteraren om att ärendet var brådskande och om att förundersökningsprotokollet skulle översändas till åklagarämbetet utan dröjsmål. Undersökningssekreteraren berättar i sin utredning att hon fått i uppdrag att kopiera också flera andra protokoll. Hon semestrade 30.4.–1.5.2007. När hon 4.5.2007 började kopiera förundersökningsprotokollet kom hon underfund med att det borde ha nått åklagaren senast 30.4.2007. Instuckna i protokollet var några förhørsprotokoll och en lapp med anteckningen "Häktningsförhandling 30.4.2007. Åklagaren har underrättats." Undersökningssekreteraren berättar vidare att hon genast ringt till åklagarämbetet, där sakförhållandet bekräftades och det sades att ärendet inte längre brådskade. Förundersökningsprotokollet skickades till åklagaren 4.5.2007 och via Sakari-systemet 7.5.2007.

Den advokat som förordnats som försvarare började också reda ut saken 7.5.2007. Då visade det sig att åtal inte hade väckts inom utsatt tid. Korsholms tingsrätt frigav den häktade personen genom ett beslut som gavs redan samma dag.

Den misstänkte greps på nytt 28.5.2007, eftersom han misstänktes dra sig undan rättegången. Korsholms tingsrätt dömde honom 31.5.2007 för försök till dråp till fängelse i 4 år och 4 månader och förklarade samtidigt hans villkorliga frihet förverkad. Tingsrätten förordnade dessutom att tiden för frihetsberövande 3.3.–6.5.2007 och 28.5–30.5.2007 skulle avräknas från straffet.

Den dömde överklagade domen hos Vasa hovrätt. Hovrätten förkastade besvären i sin dom av 25.10.2007 och förordnade att den dömde inte skulle friges.

Finlands Advokatförbunds tillsynsnämnd gav 31.8.2007 ett beslut om den som försvarare förordnade advokatens förfarande. Nämnden konstaterade i beslutet att den tid som satts ut för väckande av åtal hade löpt ut 30.4.2007 och att huvudförhandlingen borde ha hållits senast 13.5.2007. Enligt beslutet hade den som försvarare förordnade advokaten antagit att åtal hade väckts inom utsatt tid och börjat reda ut saken först 7.5.2007 genom att kontakta åklagaren och tingsdomaren. Tillsynsnämnden ansåg i sitt beslut att en försvarare ska förbereda sig omsorgsfullt inför huvudförhandlingen i tillräckligt god tid. I detta ingår att åtalet inhämtas. Detta ska ske så snart tiden för väckande av åtal har löpt ut, särskilt i en situation av detta slag, där försvararen inte har kännedom om vilken förhandlingsdag som satts ut för målet. Huvudförhandlingen ska inledas inom två veckor från det att tiden för väckande av åtal löpt ut. Enligt beslutet skulle försvararen genom ett tillräckligt omsorgsfullt förfarande ha kunnat hindra det obefogade frihetsberövande som huvudmannen råkade ut för. Tillsynsnämnden gav den advokat som fungerat som försvarare en anmärkning.

3.2

Bedömning

3.2.1

Polis och åklagare

Enligt 10 § i tvångsmedelslagen framställs häktningsyrkande under förundersökningen av en anhållningsberättigad tjänsteman. Innan yrkandet framställs ska åklagaren underrättas om yrkandet, och åklagaren kan överta avgörandet av frågan om häktningsyrkande ska framställas. Efter att saken har överförs till åklagaren beslutar han om framställande av häktningsyrkande. Domstolen får inte självständigt besluta häkta den som är svarande i ett brottmål.

Den som framställer häkningsyrkandet ska alltså underrätta åklagaren om sina avsikter redan innan yrkandet har framställts. B anser i sin utredning att han hade ringt till åklagaravdelningen vid Korsholms häradsämbete om saken. A hade kommit till polisstationen för att diskutera den. Det gemensamt överenskomna datumet för väckande av åtal, 30.4.2007, hade då kommit till åklagaravdelningens kännedom under samtalet mellan B och A. Allt detta hade hänt innan häkningsyrkandet framställdes. B medger att han inte hade kommit att sända förhandsanmälan via datasytemet.

Inrikesministeriets polisavdelning konstaterar i sitt utlåtande att överskridandet av tidsfristen har sin upprinnelse i det mänskliga misstag som B begått. Han hade ändå diskuterat häkningsärendet med en åklagare och kommit överens med honom om en tidpunkt som föreslagits vara det datum då tiden för väckande av åtal skulle löpa ut. Han kände inte till om åklagaren antecknade datumet i sin kalender.

Det står klart i ärendet att ingen officiell förhandsanmälan till åklagaren gjordes via systemen Patja/Sakari. Vid diskussionen med A hade B kommit överens om att 30.4.2007 skulle vara ett lämpligt datum för väckande av åtal. Detta betyder inte att en tillbörlig förhandsanmälan gjorts. Också B berättar att han samtidigt kommit överens med A om att B gör en tillbörlig förhandsanmälan till åklagarämbetet via systemen Patja/Sakari. Vid den tid då häkningsyrkandet framställdes tjänstgjorde A som ledande häradsåklagare vid åklagaravdelningen vid Korsholms häradsämbete. Åklagarväsendet höll vid det laget på att omorganiseras, och därigenom byttes åklagaruppgifterna så att A fr.o.m. 1.4.2007, dvs. under den tid som reserverats för väckande av åtal, tjänstgjorde vid servicebyrån i Närpes inom åklagarämbetet i Österbotten. A trodde att B skulle göra en officiell förhandsanmälan i saken och lämna in förundersökningsprotokollet, på basis av vilket den berörda åklagaren skulle utföra åtalsprövningen, väcka åtal eller åtminstone begära att den tid som satts ut för väckande av åtal förlängs. Ansvaret för att underrätta den berörda åklagaren om saken kvarstod hos B.

B lämnade antingen onsdag 25.4. eller torsdag 26.4.2007 in förundersökningsprotokollet till undersökningssekreteraren för kopiering. Han nämnde inte för undersökningssekreteraren att det brådskade med att kopiera förundersökningsprotokollet och översända det till åklagaren. Enligt min uppfattning har undersökningssekreteraren inte gått felaktigt till väga i saken. Ansvaret för att förundersökningsprotokollet lämnades in försenat vilar därmed på B.

Även om förundersökningsprotokollet skulle ha kopierats omedelbart och översänts till åklagaren genast skulle åtalsprövningstiden före utgången av den tid som hade satts ut för väckande av åtal ha varit bara fem dagar som mest, veckoslutet inberäknat. De ordinarie arbetsdagarna skulle ha varit allra högst tre, måndag 30.4. (valborgsmässoafton) inberäknad. Eftersom det dessutom var möjligt att någon eller några av dagarna var rättegångsdagar för åklagaren var tiden verkligen knapp. I detta läge skulle det ha fallit sig naturligt att B skulle ha kontaktat åklagaren och berättat om slutförandet av förundersökningen och om att förundersökningsprotokollet var på väg. Det skulle ha varit gott myndighetssamarbete mellan polis och åklagare. I syfte att stödja samarbete av det slaget hade Riksåklagarämbetet och inrikesministeriets polisavdelning det föregående året ordnat landsomfattande utbildning i förundersökningssamarbete som var avsedd för poliser och åklagare. Genom gott myndighetssamarbete och kontakt med åklagaren skulle överskridandet av den utsatta tiden ha kunnat förhindras ännu i det skedet.

Enligt 24 § i förordningen om förundersökning och tvångsmedel ska dessutom den som framställer ett häkningsyrkande tillstålla åklagaren en kopia av yrkandet utan dröjsmål. B hade inte lämnat in ens en sådan till åklagaren.

Polischefen konstaterar i sitt utlåtande att händelsen beror på en serie olyckliga sammanträffanden. Bidragande faktorer har varit att flera personer som vanligen samarbetade har semesterat, att lediga dagar tagits ut kring valborg och att åklagarväsendet omorganiserades 1.4.2007. Enligt polischefen gör polisinrättningen sitt yttersta för att något motsvarande inte ska hända på nytt.

Åklagarens förfarande

Enligt A:s uppfattning hade han vid diskussionen med B bara fört fram åklagarens syn på vad som skulle vara ett lämpligt datum för väckande av åtal. Eftersom man kom överens om att B skulle göra en tillbörlig förhandsanmälan till åklagaravdelningen via Patja/Sakari och eftersom det från åklagarens synpunkt inte var fråga om något speciellt i ärendet ansåg A inte att det var befogat att vidarebefordra besked om saken inom åklagaravdelningen. Enligt principen om områdesindelning var det dessutom fråga om ett ärende som skulle skötas av en annan åklagare som tjänstgjorde på ett annat verksamhetsställe och som A inte träffade dagligen.

Vid tiden för framställande av häktningssyrkandet tjänstgjorde A som ledande häradsåklagare vid åklagaravdelningen vid Korsholms häradsämbete. En omorganisering av åklagarväsendet pågick då och genom den byttes åklagarnas uppgifter så att A fr.o.m. 1.4.2007, dvs. under den tid som satts ut för väckande av åtal, tjänstgjorde vid servicebyrån i Närpes inom åklagarämbetet i Österbotten. A trodde att B skulle göra en officiell förhandsanmälan i saken och lämna in förundersökningsprotokollet, på basis av vilket den berörda åklagaren skulle kunna företa åtalsprövningen och väcka åtal eller åtminstone begära förlängning av den tid som satts ut för väckande av åtal.

I egenskap av ledande häradsåklagare skulle A ha kunnat handla på ett annat sätt och informera den berörda åklagaren om vad överläggningen hade resulterat i och om det överenskomna datumet för väckande av åtal, eller åtminstone informera på något sätt om att häktningssärendet var anhängigt. Å andra sidan kunde han lita på att saken skulle komma till kännedom via de officiella kanalerna på det sätt som överenskommit. Saken sköttes hela tiden bara av polisen. Ärendet hade till råga på allt inte ens blivit anhängigt vid åklagaravdelningen. Med beaktande av alla omständigheter anser jag att A:s handlande inte var på så sätt felaktigt att jag skulle vidta åtgärder vad honom beträffar.

Ledande häradsåklagaren konstaterar i sin utredning att åklagarämbetet efter att polisorganisationen hade reformerats överlode med chefen för polisinrättningen i Österbotten, undersökningsledarna och tingsrätten om metoderna för kvalitetssäkring i tvångsmedelsärenden. Parterna enades då om att när polisen har för avsikt att framställa att en misstänkt häktas gör den genast en förhandsanmälan om saken. Efter det tilldelas en åklagare vid åklagaravdelningen ärendet och denne kommer överens med undersökningsledaren om ett lämpligt datum för väckande av åtal. Efter tingsrättens häktningförhandling går den som framställt häktningssyrkandet via åklagarämbetet och meddelar beslutets innehåll muntligen. Tingsrätten översänder automatiskt protokollet i häktningssärendet till åklagarämbetet. På samma sätt som tidigare görs en anteckning om ärendet också i tvångsmedelsboken.

3.2.2

Korsholms tingsrätts förfarande

Det inträffade måste bedömas också med avseende på tingsrättens förfarande. Enligt 1 kap. 24 § 2 mom. i tvångsmedelslagen ska domstolen nämligen förordna att den häktade genast

ska friges, om åtal inte har väckts inom utsatt tid och förlängning av tiden inte har begärts inom nämnda tid. Varken den häktade eller biträdet behöver då kallas till behandlingen av saken. Korsholms tingsrätt borde därmed ha tagit häkningsärendet till behandling på tjänstens vägnar. Så skedde ändå inte.

För viss tid utnämnda tingsdomaren som ansvarade för behandlingen av häkningsärendet hade enligt den utredning som hon gett varit ordförande vid häkningsrättegången. Tingsrätten förordnade då att åtal skulle väckas senast 30.4.2007. För hon stod det emellertid redan då klart att hon inte skulle vara ordförande vid huvudförhandlingen. Därför antecknade hon inte datumet i sin egen kalender.

Enligt den utredning som lagmannen vid Korsholms tingsrätt gett var praxis i enlighet med de anvisningar som meddelats att polismyndigheten kontaktar åklagaren angående datum för väckande av åtal och gör en förhandsanmälan till åklagarämbetet via systemet Patja/Sakari. Åklagaren är på så sätt medveten om datumet och begär vid behov förlängning av tiden för väckande av åtal. Begäran kan lämnas in också av polisen, om förundersökningen ännu pågår. Så har enligt lagmannen alltid skett, utom i det aktuella fallet. Därför har man inom tingsrätten inte sett något behov av att upprätta ett system för övervakning av att tidsfristen följs.

Tingsrätten skickade inte en kopia av häkningsbeslutet till åklagaren. Det finns inga bestämmelser som förpliktar till det. Vissa tingsrätter har ändå kommit överens med den lokala åklagarenheten om att en kopia av häkningsbeslutet alltid skickas också till åklagarenheten i fråga. På så sätt säkerställs det samtidigt att informationen om den tid som reserverats för väckande av åtal förmedlas också till åklagarenheten.

Enligt lagmannen har tingsdomarna i fråga efter detta fall antecknat fristerna i häkningsärenden i sina kalendrar tydligt för att inget liknande ska kunna hända.

Enligt lagmannen skulle det vara bra om tingsrätterna till sitt förfogande hade ett system med vars hjälp det skulle vara möjligt att ge akt på tidsfristerna i häkningsärenden, t.ex. tiderna för väckande av åtal. Det skulle vara bra att få ett sådant system så fort som möjligt. Så länge som det inte finns måste varje domare tillsammans med sin tingsekreterare ge akt på tidsfristerna manuellt och reagera själv, om åklagaren, polisen eller försvararen inte tar kontakt i saken före utsatt tid.

Korsholms tingsrätts förfarande i saken var lagstridigt, då tingsrätten inte tog häkningsärendet till behandling på eget initiativ efter att tiden för väckande av åtal hade löpt ut. Trots att både polisen och åklagaren i allmänhet följer tidsfristerna i häkningsärenden och vid behov ansöker om förlängning av dem eller begär att den häktade ska friges, måste också tingsrätten själv ge akt på tidsfristerna och vid behov reagera senast när tidsfristen löper ut. Ansvar för överskridning av häkningsstiden vilar i sista hand på tingsrätten. Den kan inte lita enbart på att andra, inklusive den försvarare som förordnats för den häktade, ger akt på tiderna och reagerar.

För viss tid anställda tingsdomarens förfarande var felaktigt när hon inte gav akt på att åtal väcktes inom den utsatta tiden. Detta berodde uppenbarligen på att hon inte antecknade den för väckande av åtal utsatta tiden i sin kalender och inte gjorde den allmänt känt bland domarna vid tingsrätten och tingssekreterarna. Ansvar för att frige den häktade i tingsrätten vilade på henne.

Åtgärder

I detta fall var i och för sig den omständigheten att häktningen fortgick efter den tid som satts ut för väckande av åtal en följd av flera misstag, som till en del var mänskliga. I händelseavsnittet har det konstaterats bl.a. att också den advokat som förordnats som försvarare skulle ha kunnat fästa polisens, åklagarens och tingsrättens uppmärksamhet vid saken om advokaten hade gått omsorgsfullare till väga. Den största orsaken till det inträffade var emellertid de fel som undersökningsledaren, kommissarie B vid polisinrättningen i Korsholms härad begick. Felen var flera. B skickade ingen förhandsanmälan på överenskommet sätt via systemen Patja/Sakari. Han skickade inte vare sig häktningssyrkandet eller tingsrättens häktningsbeslut till åklagaren omedelbart. Han såg inte heller till att en kopia av beslutet och förundersökningsprotokollet lämnades in till åklagaren i tid. När B:s förfarande bedöms gäller det att beakta också flera förmildrande omständigheter. Misstagen har delvis varit mänskliga. Han har t.ex. varit i tron att informationen om häktningen hade förmedlats till åklagaren och att förundersökningsprotokollet skulle nå åklagaren före tidsfristens utgång. Min helhetsbedömning av B:s förfarande utmynnar i att jag inte anser att det är skäl att vidta åtgärder för väckande av åtal i saken.

Med stöd av 10 § 1 mom. i lagen om riksdagens justitieombudsman ger jag kommissarie B en anmärkning för framtiden för det lagstridiga förfarande som refereras i punkt 3.2.1. I detta syfte sänder jag till honom en kopia av detta beslut som jag har fattat.

Eftersom det är fråga om en försummelse som gällt den i grundlagen tryggade personliga friheten och ett förfarande som strider mot 1 kap. 24 § 2 mom. i tvångsmedelslagen ger jag med stöd av 10 § 1 mom. i lagen om riksdagens justitieombudsman en anmärkning för framtiden till C, som tjänstgjort som tingsdomare för viss tid, en anmärkning för framtiden. I detta syfte sänder jag till henne en kopia av detta beslut som jag har fattat.

Jag fäster samtidigt Korsholms tingsrätts uppmärksamhet vid att tingsrätten noggrant ska se till att tiderna för väckande av åtal följs. I detta syfte sänder jag till lagmannen vid Korsholms tingsrätt en kopia av detta beslut som jag har fattat.

Jag skickar också en kopia av mitt beslut för kännedom till de andra som inkommit med utredning eller gett ett utlåtande i saken.

Jag har dessutom i ett brev som jag i dag sänt till justitieministeriet fäst ministeriets uppmärksamhet vid vikten av att det upprättas ett datoriserat uppföljningssystem för att fall som detta ska kunna undvikas.